

HTV-a snimio reportažu od 7,5 minuta o istraživanjima šišmiša i podzemne faune spilje Veternice za potrebe Svjetskog skijaškog kupa u Zagrebu 2005. godine.

Daniela Hamidović

PONORAC PREKO DVA KILOMETRA DUŽINE

Po prvi puta u Ponorac sam ušao **06. prosinca, 2004.** godine, vođen podacima dipl.ing, Marijana Čepelaka-Maligana, tada člana SO PDS "Velebit", koji je tijekom 1983. godine detaljno istraživao upravo na području današnje općine Rakovica.

U ekipi su bili Slobodan Meničanin - Menga (DDISKF), Kristijan Špehar-Kićo i Branko Brajdić (članovi podružnice DDISKF-a "Baračevac – Nova Kršlja"). Detaljni opis Maligana, iako se radilo već o dalekom popodnevu i mraku koji je rano pao, pomogao nam je, kao i sjećanje Branka iz školskih dana, da bez većih problema pronađemo ulaz u Ponorac. Na povratku posjetili smo i Jovinu pećinu, kao i jedan od ulaza u izvor špilju Suvaja.. Na cestu Rakovica – Kordunski Ljeskovac vratili smo se kroz debeli mrak, gustu šumu i šipražje uz pravu susnježicu, ali zadovoljni.

Maligan u svom napisu konstatira da ova špilja neće biti često posjećivana, iz razloga što je gotovo cijela s vodenim tokom te da je na nekim dijelovima voda dublja od čovjekove visine. Međutim, prvi susret i pored poprilično visokog vodstaja, prijeteće gromoglasne tutnjave žustrog podzemnog toka, znao sam da je počelo naše dugotrajno druženje s Ponorcem. Dva tjedan dana nakon prvog ulaska. **19.12.2004.**, Menga, Robi Baković, Ivan Klarić i ja (DDISKF) dobro opremljeni u neoprenskim odjelima i podvodnim lampama ulazimo u Ponorac po "dobrom vodiču" koji smo izvukli iz članka Maligana. Po prvi put u vodu ulazimo stotinjak metara od ulaza. Konstatiramo da je poprilično manja

od prvog našeg posjeta. Zadivljeni smo, ali i oprezni prolazeći kanalima i polusifonima kojima smo došli do glavnog kanala.

"U nizvodnom dijelu priključuje se sa sjevera mali potocić kroz sifon, glavni kanal postaje sve viši i širi..." tako opisuje Čepelak u svom napisu. Međutim, voda koja je dolazila iz "sporednog kanala", bila je bar jedanput veće količine od one u "glavnom kanalu", a struja i razina ulaska vode u "glavni kanal" gotovo nesavladiva. Takva situacija nam je dala da zaključimo da vjerojatno, veću količinu vode prima upravo iz ovog sporednog kraka u jednom dijelu godine. Savladavši tridesetak metara tog dijela špilje došli smo na sifon od kuda je dolazila ta silna voda. Držeći Mengu zbog sigurnosti izrona u zračni dio sifonskog jezera, on podvodnom lampom zaranja pod površinu i konstatira da je sifon na lijevoj strani jezera, gledajući na dolazak iz glavnoga kanala, te da je na dubini otprilike od 3-4 metra i dubine oko 6 metara. Izlazni sifon "glavnog kanala" je prežestok. Menga i ja oprezno se držimo rubnih stijena sifonskog jezera, vidno primjećujući jaku vodenu struju koja odlazi u sifon prema Suvaji.

10.01.2005. godine novi ulazak je ekipe u Ponorac. Hrvoje Dragušica, Alan Kovačević, Darko Višek i ja (DDISKF). Snimamo kamerom od samog početka do sifona u sporednom kanalu. Nosimo jednu ronilačku bocu zbog njegove prospekcije. Hrvoje i Darko vežu safe line na rub sifona gdje potok izlazi prema glavnom kanalu. Alan ulazi u sifon bez peraja i silazi na dno. Vraća se i govori nam da će prijeći na drugu stranu, jer

je dobra vidljivost i vidi se površina jezera s druge strane. Dubina sifona je 6 metara, a vrh na tri metra, dužina od urona do izrona oko petnaestak metara. Nakon povratka potvrđuje veliki špiljski kanal u koji ulazi niz manjih sa strane. Zavezao je sigurnu uzicu s druge strane i prešao oko pedesetak metara kanala. Sifon smo nazvali "šetnica". Prešlo se na drugu stranu zapravo hodajući po dnu jezera.

17.01.05. Petra Kovač-Konrad, Ivan Kiš, Darko Višek, Alan Kovačević i ja (DDISKF). S dva terenska vozila dolazimo do ulaza. S dvije ronilačke opreme odlazimo do "šetnice". Prvi na drugu stranu prolaze Alan i Petra. Alan se vraćao još tri puta s drugom opremom, tako da smo svih petoro prešli na drugu stranu. želja nam je otići što dalje ili do kraja kanala iza sifona. Na svom putu nalazimo nekoliko sporednih kanala, te na jednom dijelu i fosilni kanal nekoliko metara od razine potoka. Na samom "kraju" došli smo do ulaznog sifona. Prospekcijskim pregledom utvrđujemo da je znatno veći, dublji i zahtjevniji od "šetnice". Dužina pređenog kanala kojeg smo prozvali

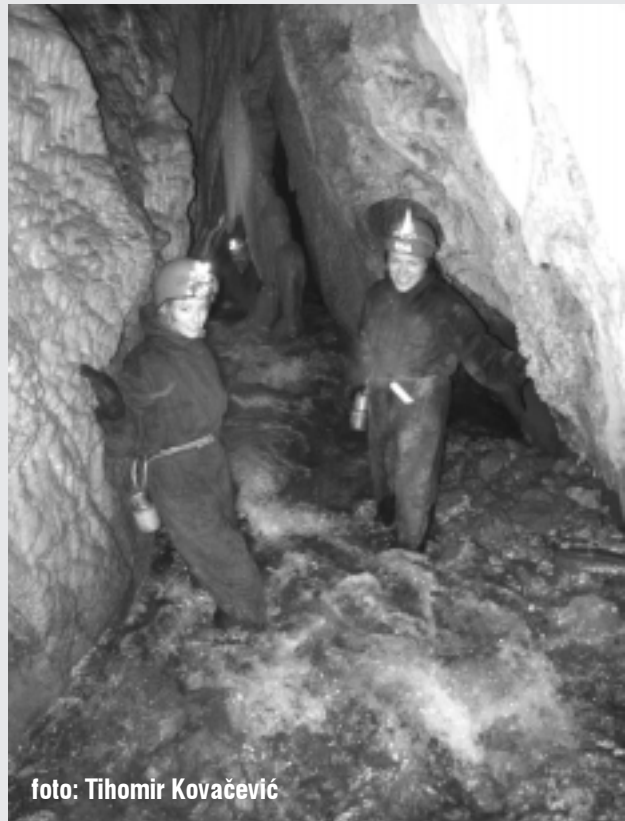

foto: Tihomir Kovačević

foto: Tihomir Kovačević

“Kanal DDISKF-a” (po našem Društvu) procjenjujemo na 400 metara. Povratak je protekao u stilu “šetnice”- šetnjom.

22.01.05. gotovo “mala ekspedicija na razini Društva. Gina i Nino Zubović, Karla Fabrio, Ivan Kiš, Alan Kovačević, Robi Baković, Darko Višek, Elvir Lelić i ja . “Šetnicu” prolazimo svih devet članova sa šest oprema. Robi, Gina, Nino i Elvir crtaju od početka kanal.. Alan, Karla, Kile, Darko i ja idemo s dvije opreme na ulazni sifon.. Alan i ja ronimo. Alan prolazi na drugu stranu, ja sam na drugoj s kamerom i siguronosnom uzicom. Sifon je preronjen, ali na drugoj strani nije zamijećen kanal i dalji prolaz, već samo velika dvorana. Zaključujemo da je potrebno kanal tražiti u boku sifona. Robi s ekipom crta 197 metara DDISKF-og kanala, procjenjujemo da ga još toliko ima za crtanje. Vraćamo se već uhodanim načinom svih devetoro kroz “šetnicu”, a kao zadnji Kile i ja u potpunom mraku bez rasvjete, ali u potpunoj sigurnosti blue-watera, kao trole. Kao informaciju speleolozima-istraživačima (zlu ne trebalo!) “šetnica” se može preroniti i na dah bez veće opasnosti (to se odnosi na istinske speleo-istraživače,

nikako ne na salonske i kompjutorske velemajestore iz udobne fotelje i tople sobe, koji samo na televiziji ili u nekoj reviji mogu gledati ili čitati o istraživačkim poduhvatima istinskih istraživača!

Da se radilo stvarno o maloj speleoronilačkoj ekspediciji govori i činjenica da je povratak istraživača iz Ponorca (od 22 –24 sata) čekala ekipa , koju je

organizirao Josip Mihić član naše Podružnice. Podignut je veliki vojni-desetmetarski šator s grijanjem, agregat i rasvjeta, velika logorska vatra, kuhani čaj, vino i rakija, te omiljena piva. Uz snježno okruženje, vanjska temperatura bila je oko –15 C .

27.03.05. Sanja Hotko, Erna Pajnić, Hrvoje Dragušica i ja (DDISKF) ulazimo zbog prospekcije Ponorca, jer su vani velike količine vode i Grabovac se izlio svo svojom dužinom.

Kroz drugi polusifon se ne može, prolazimo kroz “ bypass” i dolazimo na sporedni tok. Savladali smo ga penjući se po stjenama, jer silina vode nije drukčije dozvoljavala. Nizvodno stotinjak metara u Glavnom kanalu stvorio se sifon s jakom podvodnom strujom. Povratak je bio dosta naporan i zahtjevan, za naše nove mlade članice dobro i veliko iskustvo. Hrvoje uz suradnju samnom na dah je preronio drugi polusifon, ovaj put gotovo zatvoren. Dobar trening za ovogodišnju četvrtu po redu Međunarodnu speleoronilačku ekspediciju Rakovica '05.. kada ćemo raditi i Ponorac i probati potvrditi Maliganovu pretpostavku o spojenosti Ponorca i Suvaje u kojoj su 04.lipnja bili Hrvoje, Alan, Negi, Tihi (DDISKF) i Hrvoje Citanović (SK Ursus spelaeus iz Karlovca).

Danas sa sigurnošću možemo reći da Ponorac ima preko 2037 metara (Marijan Čepelak –1840 metara i dio do sada nacrtanog DDISKF-og kanala 197 metara).

Članak posvećujem najspeleološijem koker španijelu Piji, koja je u vrijeme pisanja ovoga članka uspavana za vječnost.

Tihomir Kovačević - Tihi